

Vlaams
Parlement

vergadering **C137**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 2 februari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de wereldwijde toename van geweld tegen christenen – 1387 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Vlaamse standpunt over het uitleveringsverdrag België-China – 1528 (2020-2021)	4
VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de aanhouding van de Russische oppositieleider Aleksej Navalny – 1543 (2020-2021)	8
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het oprichten van een Vlaams netwerk voor conflictpreventie en vredesopbouw – 1597 (2020-2021)	11

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de wereldwijde toename van geweld tegen christenen – 1387 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, de organisatie Open Doors publiceert jaarlijks de 'Ranglijst Christenvervolging'. Volgens de organisatie neemt de intensiteit van de christenvervolging wereldwijd sterk toe. Over de hele wereld krijgen christenen in maar liefst 74 landen te maken met 'extreme, erg hoge of met een hoge mate van vervolging'. Voor het eerst bevat de lijst met de 50 landen met de zwaarste christenvervolging enkel landen met het label 'extreem' of 'zeer zwaar'. In totaal worden zo 309 miljoen christenen getroffen door vervolging. Koplopers zijn Noord-Korea, Afghanistan en Somalië. Opvallend is ook de stijging in Nigeria, China en India. De stijging in Nigeria wordt pijnlijk geïllustreerd door het gegeven dat er het afgelopen jaar 3530 christenen gedood werden omwille van hun geloofsovertuiging. Zo maken de doden in Nigeria een jammerlijk groot deel uit van het totaal aantal christenen dat vorig jaar om het leven werd gebracht door hun overtuiging, namelijk 4761. Open Doors merkt op dat in heel Sub-Sahara Afrika het geweld fors toeneemt. De organisatie wijst daarnaast ook op de negatieve impact van de coronacrisis. Zo werden heel wat christenen wereldwijd achtergesteld bij het verdelen van voedselhulp of werd hun geloof zelfs aangemerkt als oorzaak van de pandemie.

Vorig jaar werd door het Vlaams Parlement nog een resolutie aangenomen over de situatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika, waaronder dus voornamelijk christenen. De Vlaamse Regering werd in de resolutie onder meer opgeroepen om "haar corps diplomatique ertoe aan te sporen om ook de dialoog aan te gaan met vertegenwoordigers van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden in het Midden-Oosten en Noord-Afrika", "de bescherming van de religieuze en levensbeschouwelijke minderheden te bevorderen, overal waar ze worden bedreigd", "elke oproep om misdrijven tegen religieuze en levensbeschouwelijke minderheden bij het Internationaal Strafhof aanhangig te maken", "in haar contacten met autoriteiten van landen uit het Midden-Oosten en Noord-Afrika de precaire situatie van religieuze en levensbeschouwelijke minderheden aan te kaarten en aan te dringen op hun bescherming" en tot slot "op federaal, Europees en internationaal niveau aan te dringen op politieke actie".

Minister-president, wat ligt volgens u aan de oorzaak van de toename van het geweld tegen deze minderheidsgroep en waarom worden zij zo sterk geviseeerd?

Wat heeft de Vlaamse Regering ondertussen al ondernomen om tegemoet te komen aan de oproepen die gedaan werden in de resolutie van het Vlaams Parlement?

Wat kan de Vlaamse Regering in de toekomst nog ondernemen om een halt toe te roepen aan de wereldwijde christenvervolgingen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het is niet altijd evident om de precieze oorzaken van een conflict of geweld te bepalen. Dat ligt ook niet binnen mijn expertisegebied, maar uit studies blijkt dat geweld vaak wordt getriggerd door armoede, achterstelling, onderontwikkeling en zich ook vaak richt tegen minderheden.

Volgens een studie van International Alert, die door het Clingendael Instituut werd geciteerd, moeten we ons in het geweld tegen christenen niet enkel concentreren op het jihadistische aspect van de strijd, maar ook op het feit dat inwoners van de Sahel vooral rebelleren tegen een gebrekkige staat en het gebrek aan kansen. Daarbij maken organisaties zoals Al-Qaida en ISIS gretig gebruik van dit arsenaal aan potentiële strijders.

De focus op mensenrechten in het regeerakkoord van de Vlaamse Regering en in de beleidsnota Buitenlands Beleid, komt tegemoet aan de terecht omschreven bezorgdheden in deze resolutie. We nemen deze mensenrechtendimensie altijd mee in al onze diplomatieke contacten.

Specifiek over het Internationaal Strafhof, wil ik meegeven dat Vlaanderen volgens het Statuut van Rome daarbij geen partij is. Het is dan ook niet mogelijk om misdrijven tegen religieuze en levensbeschouwelijke minderheden of andere misdrijven, aanhangig te maken bij het Internationaal Strafhof.

Dan, wat we in de toekomst nog kunnen ondernemen. In het kader van het lopende regeerakkoord en de huidige beleidsnota, zal ik door mijn diensten laten onderzoeken hoe we meer aandacht en alertheid voor die problematiek kunnen creëren. Een van de mogelijkheden daarvoor zou erin kunnen bestaan om samen te werken met niet-gouvernementele organisaties (ngo's) die werken rond die problematiek.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Dank u wel minister-president voor uw antwoord. Vooreerst vraag ik u niet om te peilen naar de oorzaken van geweld tegen minderheden. Dat is inderdaad niet evident. Elke situatie heeft zijn specifieke oorzaken. Mijn vraag was vooral naar aanleiding van het rapport dat ik naar voren heb geschoven, bedoeld om te peilen naar de gevolgen die u haalt uit de resolutie die het Vlaams Parlement heeft goedgekeurd. Ik heb me niet alleen geconcentreerd op jihadistisch geweld, voor alle duidelijkheid. Ik heb ter zake ook verwezen naar Noord-Korea, naar China en andere landen. Ik ga uiteraard niet ontkennen dat jihadistisch geweld een groot deel van de problemen veroorzaakt.

Ik ben met uw antwoord alleszins tevreden, minister-president, dat u bereid bent om verder te onderzoeken hoe men daaraan meer aandacht kan geven en hoe men de alertheid daarover kan bekijken en hoe er concreet gereageerd kan worden. Ik hoop dat dat geen ijdele boodschap is, maar dat men daar effectief werk van maakt aangezien dat het rapport waarover ik daarnet sprak, heel alarmerend is. Ik hoop dat ik hier volgend jaar niet met een nog grotere betrokkenheid dezelfde vraag zal moeten stellen. Dank u wel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het Vlaamse standpunt over het uitleveringsverdrag België-China – 1528 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, op 26 december 2020 trad een uitleveringsverdrag tussen België en China in werking. Het verdrag zou tussen 20 en 22 januari 2021 worden bekrachtigd door het Chinese Nationaal Volkscongres. Dat is ondertussen gebeurd. Het verdrag zal het mogelijk maken om

verdachten aan China uit te leveren en omgekeerd. Het verdrag werd al in 2018 door de Kamer goedgekeurd en baart mensenrechtenorganisaties zorgen. Vooral Oeigoeren die in ons land verblijven, maar ook politieke vluchtelingen, vrezen voor misbruik. Abdymutalip Imerov, voorzitter van de Belgium Uyghur Association, liet weten zeer ongerust te zijn. Bovendien zegden in 2020 heel wat landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Duitsland, hun uitleveringsverdrag met Hongkong al op na de invoering van de Nationale Veiligheidswet daar. Die wet maakt het namelijk mogelijk om dissidenten uit Hongkong aan China uit te leveren.

Het verdrag dat België met China heeft afgesloten zou wel enkele garanties bevatten, bijvoorbeeld met betrekking tot politieke misdrijven. Er wordt echter wel een uitzondering gemaakt voor terrorisme. Maar in het geval dat Peking stelt dat het om terroristen gaat, hoe kan men dan controleren dat het daadwerkelijk om terrorisme gaat? Dat is een vraag die vaak terugkomt. Ook moet China garanderen dat, wanneer het de uitlevering vraagt voor een misdrijf waarop de doodstraf staat, ze die niet zal uitvoeren. Een andere weigeringsgrond is bij vermoedens van foltering of onmenselijke behandeling. Het is maar de vraag hoe die vermoedens zullen worden geïnterpreteerd. Foltering, onmenselijke behandeling en de doodstraf zijn namelijk schering en inslag in de communistische eenpartijstaat die we kennen.

Vandaar de vragen die ik naar voren heb geschoven, minister-president. Wat was de visie van de Vlaamse Regering op het uitleveringsverdrag ten tijde van het afsluiten ervan? Werden er bezwaren gemaakt? Zo ja, dewelke? Zo niet, waarom niet?

Is de visie van de Vlaamse Regering op het uitleveringsverdrag sindsdien veranderd?

Gaat de minister-president akkoord met de uitspraak van het kabinet van huidig federaal minister van Justitie Vincent Van Quickenborne dat "ons land wel voldoende geïnformeerd kan oordelen" over een specifieke vraag om uitlevering van China?

Minister-president, de beleidsnota Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse Regering stelt dat Vlaanderen de waarden vervat in de mensenrechtenverdragen uitdraagt in zijn internationaal beleid. Hoe is de Vlaamse passiviteit ten aanzien van het uitleveringsverdrag volgens u in overeenstemming met deze doelstelling?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, op 17 december 2019 heb ik in mijn antwoord op een vraag om uitleg van mevrouw Lambrecht de rol van de Federale Regering en van de EU in dit verband benadrukt. Het sluiten van een uitleveringsverdrag met China is en blijft een federale bevoegdheid. De Vlaamse Regering heeft hier weinig tot geen invloed op. Ik heb toen wel laten weten dat de Federale Regering hiermee zeer voorzichtig zou moeten omgaan. Het niveau van de EU blijft het juiste bestuursniveau om min of meer op voet van gelijkheid met China te spreken. Vlaanderen kaart bezorgdheden om de mensenrechten dan ook aan in de Europese en internationale gremia.

Dit neemt niet weg dat ook Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Het is belangrijk om onder meer de mensenrechten tijdens de contacten met de Chinese diplomatie ter sprake te brengen. Dat heb ik gedaan en dat zal ik ook niet nalaten.

Zoals ik al heb vermeld, betreft het hier een federale bevoegdheid. Het Belgische verdrag dateert van 31 oktober 2016, de dag waarop toenmalig premier Michel het

in Peking heeft ondertekend. In november 2018 heeft de Kamer van Volksvertegenwoordigers het wetsontwerp goedgekeurd dat een ratificatie mogelijk maakte.

Sinds 2016 is in China echter veel veranderd. Zo is er de Nationale Toezicht-commissie gekomen, die verregaande bevoegdheden in de strijd tegen fraude en corruptie heeft, maar die ook rechtstreeks onder de Communistische Partij valt en naast het ministerie van Justitie fungeert. Dit maakt dat het verzet tegen deze uitleveringen in veel Westerse landen toeneemt. Ten gevolge van de protesten in Hongkong schorten steeds meer landen dergelijke verdragen zelfs op. Voor zover ik weet, heeft de Federale Regering nog geen initiatief genomen om het verdrag op te schorten.

Een andere vraag is of ik akkoord ga met de uitspraken van federaal minister Van Quickenborne. Het verdrag dat België heeft afgesloten, biedt enkele garanties. De uitlevering gaat niet door als het gaat om een politiek misdrijf, tenzij het als terrorisme geldt. Dit is nu net hoe China opposanten bestempelt. De uitlevering gaat ook niet door als er vermoedens van foltering of onmenselijke behandeling zijn. Met betrekking tot misdrijven waarop de doodstraf staat, moet China daarnaast garanderen dat de doodstraf niet zal worden uitgevoerd.

Het kabinet van federaal minister Van Quickenborne vindt dat de federale overheid voldoende geïnformeerd kan oordelen: "Ook als China zegt dat het om een bepaald misdrijf gaat, zullen we de uitlevering weigeren als die kwalificatie niet klopt." Ondanks een uitleveringsverdrag tussen België en Turkije, heeft ons land na de mislukte staatsgreep in 2016 geen Gülenisten uitgeleverd. "De Chinese activisten in ons land hebben weinig te vrezen", volgens het kabinet van federaal minister Van Quickenborne.

De Vlaamse Regering gelooft sterk in de principes van de rechtsstaat. Iedereen heeft recht op een eerlijk proces, met een vrije keuze van advocaat en met openbare en transparante rechtszittingen. Vlaanderen is ook sterk gekant tegen de doodstraf. Ik ga ervan uit dat de Federale Regering die kwalificaties voldoende zal checken en, indien nodig, de uitlevering zal weigeren.

Wat de beleidsnota betreft, herhaal ik dat Vlaanderen slechts een beperkte of geen impact op het uitleveringsverdrag heeft. Dit is federale materie. Ik blijf hier uiteraard wel de aandacht van de federale ministers op vestigen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Het is uiteraard een federale materie, maar ik vond mijn vraag om uitleg in opvolging van de vraag om uitleg die mevrouw Lambrecht in het verleden heeft gesteld hier toch op zijn plaats.

U hebt zelf bevestigd dat de Federale Regering hier zeer omzichtig mee moet omgaan. Eerst dacht ik dat u tijdens uw antwoord een paraplu-mechanisme zou gebruiken om de verantwoordelijkheid te ontwijken, maar u hebt dat gelukkig gecorrigeerd door te stellen dat Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. De vraag of u daartoe bereid bent, was eigenlijk de basis van mijn vraag om uitleg.

Het is inderdaad zo dat in veel landen verzet wordt aangetekend en dat het verzet groeit. Vooralsnog kan ik samen met u vaststellen dat de Federale Regering zeker nog geen initiatief heeft genomen om het verdrag op te zeggen, wat wel degelijk mogelijk is. Ik wil toch verwijzen naar het feit dat, als de toepassing van het verdrag in de praktijk problematisch zou blijken – waar er toch vragen over te stellen zijn –, opzegging of schorsing van het verdrag altijd een optie kan zijn, niet alleen in het buitenland maar ook bij ons. Een uitleveringsverdrag kan te allen tijde

worden opgeschort of opgezegd in overeenstemming met het internationaal recht. Opnieuw, het is een federale bevoegdheid, maar ik wil er toch op wijzen dat wij vanuit Vlaanderen ook een woordje te zeggen hebben.

Minister-president, ik vroeg me dan ook af in hoeverre u hierop wilt aansturen als u merkt dat er inderdaad problemen zijn. Ik heb u horen verwijzen naar Turkije als voorbeeld, wat inderdaad een goed voorbeeld is, waar men bepaalde uitleveringen niet heeft gedaan. Het blijft toch dansen op een slappe koord. Omdat men zo'n verdrag altijd kan opzeggen, zou ik u willen oproepen om toch zeker in de gaten te houden of de federale collega's overgaan tot het opzeggen van het uitleveringsverdrag.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister-president, ik deel de bezorgdheid van collega Deckmyn. Als we de laatste jaren naar de bescherming van de minderheden in China kijken – de Oeigoeren, de Tibetanen, de situatie in Hongkong –, dan geeft dat niet veel vertrouwen.

In het verdrag zijn voldoende beveiligingen en weigeringsgronden ingebouwd om te voorkomen dat ons land burgers zal uitleveren die onheus zouden worden behandeld. Collega Deckmyn heeft het gehad over alle voorwaarden, onder andere geen uitlevering van politieke misdrijven, geen vervolgingen die gebaseerd zijn op ras, geslacht, godsdienst enzovoort. Het zal er dus op aan komen om ook vanuit de Vlaamse Regering na te gaan hoe het verdrag in de praktijk wordt toegepast door de Federale Regering. Ik vind dus de oproep van collega Deckmyn zeker terecht. U hebt net gezegd dat u zult blijven toezien op het naleven van de mensenrechten in China en dat is enigszins een geruststelling.

Minister-president, het is belangrijk dat China die uitdrukkelijke zekerheid zal moeten geven dat er niet zal worden gefolterd en dat de doodstraf niet zal worden uitgevoerd. Dat lijkt me hier net het moeilijke punt. Hoe zal men dat kunnen controleren? Als er dan toch problemen lijken te zijn, wat kunnen de gevolgen daarvan dan zijn?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, we hebben in de commissie al heel vaak de toestand in China gehekelde, waar mensenrechten worden geschonden en minderheden in een hoek worden geduwd. We moeten daar verder op blijven inzetten en Vlaanderen heeft dat signaal ook al gegeven.

Het verdrag werd al in 2018 goedgekeurd door de vorige Federale Regering. Het past in de heel belangrijke strijd tegen de internationale misdaad, drugshandel en fraude waar we absoluut verder op moeten inzetten, maar waar het ook uit den boze is dat dit slachtoffers zou maken bij politieke activisten of minderheden. Dat is voor ons ook volledig onbespreekbaar.

Collega Nachtergaele en minister-president Jambon wezen er al op dat het verdrag een aantal belangrijke grendels bevat om ervoor te zorgen dat er geen uitleveringen gebeuren die niet door de beugel kunnen. We moeten daar vertrouwen in hebben. Elke uitlevering die potentieel zou gebeuren, moet individueel gebeuren door de minister van Justitie. We handelen ook binnen het internationaal kader en het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Minister-president, ik wou nog vragen naar uw standpunt over de bilaterale samenwerking in de strijd tegen de internationale misdaad. We moeten dit ook in andere werelddelen behartigen en ik hoop dat u dat ook volmondig steunt.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, laat het duidelijk zijn: in landen waar de mensenrechten worden geschonden, staan wij aan de kant van de voorvechters van de mensenrechten. U weet dat internationale politiek vaak cynisch is. De strijd tegen de schending van de mensenrechten moet men ook altijd in een economisch perspectief zetten. Het is ons uitgangspunt en onze stelling dat je altijd meer invloed, meer voet aan de grond krijgt, als je ook nog andere relaties, bijvoorbeeld economische relaties, met zulke landen hebt om te drukken op thema's die meer van ethische aard zijn, zoals de mensenrechtenproblematiek.

Ik vraag me altijd af wat de draagwijdte van de vragen over China is. We weten allemaal dat China op het vlak van de mensenrechten een moeilijk gegeven is, maar de handelsrelaties met China opzeggen, zou een enorme maatschappelijke kost betekenen. Ik herhaal: het is mijn vaste overtuiging dat door handelsrelaties te hebben, door politieke relaties te hebben, je net dialogen kunt openen. Wanneer je die relaties niet hebt, ga je totaal in het ijl rond.

Wat dit specifieke verdrag betreft, is het federale niveau aan zet. Ik heb in mijn oorspronkelijke antwoord al gezegd dat ik, waar het kan, de zaak zal opvolgen bij de federale overheid. Dit is een van de vele materies waarvoor ik hoop dat het Vlaams niveau ooit bevoegd zal worden. Dan zullen we het een pak beter doen; daarvan ben ik overtuigd.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Ik ben het met dat laatste 100 procent eens, minister-president. Uiteraard is het afwachten tot wanneer we de volle bevoegdheid zullen hebben.

Ik begrijp zeker dat internationale politiek soms zeer cynisch is. Er zijn inderdaad de mensenrechten versus de economie. Ik begrijp ook wel dat we nog minder zijn dan David tegen Goliath. We zitten in een moeilijke situatie en het blijft dansen op een slappe koord. Ik heb zeker niet gepleit voor het stopzetten van handelsrelaties; ik denk niet dat u me dat hebt horen zeggen. Ik heb er alleen voor gepleit dat u, zelfs al bent u niet bevoegd, toch de nodige aandacht zou blijven hebben ter zake. Het uitleveringsverdrag met China heeft genoeg commotie veroorzaakt. We moeten blijvend alert zijn voor de situatie, zonder dat we ons sterk moeten maken dat wij het zullen oplossen, maar misschien kunnen wij een klein onderdeelje zijn in het grote geheel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Annick Lambrecht aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de aanhouding van de Russische oppositieleider Aleksej Navalny – 1543 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Voorzitter, minister-president, collega's, de vraag is vorige week weggevallen door tijdsgebrek, maar ze is nu actueler dan vorige week.

Op 18 januari keerde de Russische oppositieleider Aleksej Navalny terug naar zijn thuisland. Navalny bevond zich maandenlang in een Duits ziekenhuis om te herstellen van een vergiftiging met novitsjok, een zenuwgif dat ontwikkeld werd in de

Sovjet-Unie. De heer Navalny was met spoed naar Duitsland gebracht omdat men in Rusland weigerde te erkennen dat hij vergiftigd was. Zijn verblijf in Duitsland was dan ook een goede zaak om zijn leven te kunnen redden.

Bij aankomst op de luchthaven Sjeremetjevo werd Navalny onmiddellijk gearresteerd, officieel vanwege inbreuken op de voorwaarden die hij in een vroegere strafprocedure opgelegd kreeg. Rusland stelt immers dat Navalny met zijn verblijf in Berlijn – waar hij dus herstelde van de vergiftiging met zenuwgif – de voorwaarden geschonden heeft van een voorwaardelijke celstraf. Een rechter in Chimki, bij Moskou, heeft bepaald dat Navalny voorlopig dertig dagen blijft vastzitten. Hij zit nog altijd vast. Later deze maand zou een zitting gewijd worden aan de vraag of Navalny alsnog drie jaar en een half of langer de gevangenis in moet.

Onder andere de Verenigde Naties en Europa – bij monde van Charles Michel, de Europese parlamentsvoorzitter en de Duitse kanselier Angela Merkel – hebben al opgeroepen tot zijn onmiddellijke vrijlating. EU-lidstaten Estland, Letland en Litouwen hebben gevraagd dat de EU sancties zou nemen.

Ik heb dan ook de volgende vragen voor u, minister-president.

Ten eerste: veroordeelt u de aanhouding en veroordeling van Aleksej Navalny?

Ten tweede: bent u het eens dat het hier om een politieke afrekening gaat?

Ten derde: welke stappen zult u ondernemen om het standpunt van Vlaanderen duidelijk te maken aan de Russische overheid?

Ten vierde: hoe staat u tegenover mogelijk bijkomende sancties ten aanzien van Rusland?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw Lambrecht, of we de aanhouding veroordelen? Ja, de Vlaamse Regering veroordeelt de aanhouding en veroordeling van de heer Navalny ten strengste. Het is ongehoord en ontoelaatbaar hoe het Russische regime omgaat met zijn binnenlandse oppositie. Het feit dat de heer Navalny opnieuw opgesloten werd, baart mij dan ook grote zorgen.

Denkt u dat het om een politieke afrekening gaat? Josep Borrell, Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, heeft op 19 januari een verklaring afgelegd met de duidelijke boodschap dat de EU de arrestatie van de heer Navalny veroordeelt en solidair is met hem. Ook de voorzitter van de Raad van de Europese Unie en de voorzitter van de Europese Commissie hebben in die zin een verklaring afgelegd.

De heer Borrell stelt ook nog dat de rechten van de heer Navalny volledig en onvoorwaardelijk moeten worden gerespecteerd en gehandhaafd. Politisering van de rechterlijke macht is onaanvaardbaar.

De EU roept de Russische autoriteiten dan ook op om de heer Navalny vrij te laten, evenals alle journalisten en activisten die zijn vastgehouden in verband met zijn terugkeer.

Vlaanderen kan zich daarin volledig vinden. Zoals blijkt uit die verklaring, is er wel degelijk sprake van politisering van de rechterlijke macht, iets wat totaal onaanvaardbaar is.

Dan de stappen die we zullen ondernemen. Vlaanderen steunt de stappen die de EU zet in deze zaak. Ik zal zelf voorlopig dan ook geen initiatieven nemen richting

Rusland. Ik denk dat de echte tegenmacht tegen Rusland op het Europese niveau ligt.

Hoe staat u tegenover bijkomende sancties? Zoals u weet, heeft de Europese Unie in oktober vorig jaar beperkende maatregelen opgelegd aan zes personen en één entiteit die betrokken waren bij de vergiftiging van de heer Navalny. Het gaat om hooggeplaatste functionarissen in Rusland, waaronder de directeur van de Federale Veiligheidsdienst van de Russische Federatie, de FSB.

Elke verdere beslissing over mogelijke bijkomende sancties wordt genomen door de Europese Raad. Verschillende lidstaten en leden van het Europees Parlement dringen aan op nieuwe sancties tegen Moskou. Op maandag 25 januari hebben de ministers van Buitenlandse Zaken van de Europese Unie daarover virtueel vergaderd. Op de Europese Top van maart zal normaal gezien een groot debat worden gehouden over de strategische verhoudingen met Rusland.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp-a): Dank u wel, minister-president. Uw antwoord stemt me gunstig en blij. Ik vind het toch altijd een beetje jammer dat we bij dergelijke zaken iedere keer zeggen dat we de EU volgen. Het is nogal normaal dat we die volgen. We volgen de EU, maar als Vlaanderen gaan we niets meer doen. Ik denk dat u als Vlaanderen een duidelijk standpunt kunt innemen, misschien nog iets duidelijker dan nu. Maar ik blijf bij mijn eerste zin. Ik ben uiteraard verheugd met de veroordelingen die u nu toch ook mondeling uit bij de antwoorden op deze vraag.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Dank u wel, minister-president, voor uw antwoord. Uiteraard wil ik ook namens onze fractie onze afschuw uitspreken voor de huidige situatie in Rusland. Maar misschien een kleine bijkomende vraag omdat het Europees Parlement een resolutie heeft goedgekeurd die de link legt met de Nord Stream 2 gasleiding die nu voor 90 procent is aangelegd. Dat is een debat dat ook in Duitsland sterk leeft. Moeten we dat gebruiken als drukingsmiddel? Ja of nee? Daar zit ook een onrechtstreekse link met Fluxys want die gasleiding stroomt uit in een gasleiding in Duitsland waarin onrechtstreeks onze gemeenten participeren. Mag ik informeren naar het standpunt van de Vlaamse Regering daarover?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, ik wil kort even aansluiten om ook onze afschuw ten aanzien van die aanhouding te uiten. We zagen dat er weer heel wat mensen op straat komen en dat de politie de mogelijkheid niet schuwt om hardhandig op te treden. Dat is absoluut not done. Het is heel goed dat er van Europa maar ook van de nieuwe Amerikaanse president een duidelijk signaal komt en dat ze hun bezorgdheid al hebben geuit. Ik hoor dat Josep Borell ook zelf naar Moskou gaat om de kwestie te bespreken.

Ik wou nog even verwijzen naar de nieuwe sanctiewet, de Magnitsky-wet, die werd goedgekeurd. Er gaan stemmen op om die sancties ook werkelijk te gaan opleggen. De woordvoerder van de Europese Commissie sluit dat ook niet uit. Ik weet niet of u daar meer over weet en of u die activering daarvan ondersteunt namens Vlaanderen. Dank u wel.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat betreft die pijpleiding is het hier een beetje hetzelfde als met China: er zijn de economische omstandigheden, de politieke

omstandigheden en de omstandigheden van de mensenrechten. Ik denk dat die pijpleiding en de participatie van Fluxys erin noodzakelijk zijn en dat dat ons in de positie zet van handelsrelaties te hebben met Rusland en dus ook een omgeving te hebben om ook over andere thema's dan de economische te kunnen praten, dus over mensenrechten en in dit specifieke geval Navalny. Ik denk dat we in principe gewoon doorgaan met die pijpleiding, maar langs de andere kant onze druk op Rusland wat het mensenrechtenverhaal betreft, blijven handhaven.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Ik kan hier alleen maar oproepen om ook vanuit Vlaanderen verder heel goed en streng die zware schendingen van mensenrechten te blijven veroordelen, of het nu in Rusland is, in China, in Hongarije, zowel vanuit de EU, zowel federaal, maar zeker ook vanuit het Vlaamse niveau. Dank u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het oprichten van een Vlaams netwerk voor conflictpreventie en vredesopbouw – 1597 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Collega's, minister-president, een tijdje geleden al, in september 2015 om precies te zijn, publiceerde het Vlaams Vredesinstituut een boeiende studie over 'Vredesopbouw en conflictpreventie in het Vlaams Buitenlandbeleid'.

Naar aanleiding van de herdenkingsjaren over De Grote Oorlog kwamen veel oproepen uit allerlei hoeken om Vlaanderen uit te bouwen tot een regio die de vredesgedachte in de praktijk brengt. Daarbij moeten we vooral kijken naar vandaag en morgen, in het bijzonder in conflictgebieden en post-conflictgebieden. De Vlaamse Regering engageerde zich toen om een Vlaams netwerk over conflictpreventie en vredesopbouw op te richten. Oorspronkelijk sprak men van een Trauma-Transformatienetwerk. De studie van het Vlaams Vredesinstituut inventariseerde de noden daarover, bracht de Vlaamse competenties in kaart en tekende een pad uit.

Bijzonder veel aandacht ging daarin naar de problematiek van de traumabehandeling van mensen die uit conflictgebieden naar hier kwamen of nog woonden in post-conflictgebieden. Het onderzoek stelde een grote lacune op dat vlak vast. Er was namelijk geen structurele aanpak van deze problematiek bij beide doelgroepen.

Ondanks de vele enthousiaste reacties, beloftes én beschikbare budgetten is er vandaag jammer genoeg nog steeds geen Vlaams netwerk dat de expertise op het vlak van traumabehandeling in ons land bundelt en, al dan niet projectmatig, gestart is met de uitbouw van de gewenste psychosociale ondersteuning.

In zijn nieuw Strategisch Plan 2020-2024 heeft het Vredesinstituut echter wel de ambitie vastgelegd om meer aandacht te besteden aan het Vlaamse buitenlandse beleid en om zijn platformfunctie over vredesthema's verder uit te bouwen.

In dit kader heb ik de volgende vragen voor u, minister-president.

Zijn er op Vlaams niveau ondertussen al deelfacetten aangepakt over die thematiek, meer bepaald over traumabehandeling?

Bent u van plan om daar op korte termijn werk van te maken? Zo ja, wat is de timing?

In welke mate zult u daarvoor samenwerken met het Vlaams Vredesinstituut?

Welke projectsubsidiemiddelen zijn er voorhanden voor dat soort acties en wie kan daarop intekenen?

Hoe ziet u de gewenste afstemming met de recent opgestarte proeftuinen in voorbereiding op de vierde pijler van het inburgeringstraject onder andere via buddywerkingen?

Acht u het wenselijk om de krachten te bundelen met het federale niveau waar traumabehandeling deel dient uit te maken van de verplichte medische dienstverlening?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega, bedankt voor uw vraag maar ik kan tamelijk kort zijn. Zoals u aangeeft, is er op vandaag geen Vlaams netwerk dat de expertise op het vlak van traumabehandeling bundelt. Er werden de afgelopen jaren en recent, bij navraag bij mijn diensten, geen initiatieven met betrekking tot deze materie genomen.

In de beleids- en begrotingstoelichting hebt u ook kunnen vernemen dat er op korte termijn ook geen planning of engagements zijn vastgelegd. Ook is dit niet opgenomen in het Vlaams regeerakkoord.

Ik kan dus ook niet verder ingaan op uw specifieke vragen want ik heb ter zake geen plannen en geen ambitie.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister-president, dat was inderdaad heel kort en duidelijk.

Ik weet dat het engagement in de voorbije legislatuur wel heel sterk werd gedragen door academici en universiteiten. Een aantal lokale besturen zouden ook een voortrekkersrol willen opnemen in verband met de vraag die ik hier stelde rond conflictpreventie en vredesopbouw. Toch zou ik vragen om, als het mogelijk is, enige middelen te voorzien. En als u een proefterrein zou zoeken, lijkt de Westhoek mij de ideale partner te zijn. Ik denk dat we, samen met collega Talpe, de projecten die er zijn in de Westhoek, zeker verder zullen ondersteunen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ik wil wijzen op het belang van vrede en op het uitdragen ervan. Wij doen dit lokaal al als 'Ieper vredesstad', samen met de hele regio. Ook Vlaanderen moet dit doen. Ik heb nota genomen van het antwoord van de minister-president dat er op korte termijn daarvoor geen middelen zijn voorzien. Waarvan akte.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Het was niet de vorige regering maar de regering van Kris Peeters die daartoe engagements heeft genomen. Dat is al twee regeringen geleden en ik ben daar dus niet door gebonden.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): De tijd vliegt inderdaad snel. Ik heb me van legislatuur vergist, maar wie weet komt het inzicht toch dat dit echt een belangrijk thema is. We wachten af.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.